

Біблія

Микола повернувся з Америки. Назавжди. Не те щоб там не жилося, однак якщо кожен раз думаєш про батькове поле, згадуєш запах стерні та смак щойно надоеного молока, то ані Новий Йорк, ані Бостон ніколи не стануть рідними.

Перед переїздом він обдзвонив рідню і поспитав кому чого привезти. Сестра замовила ноутбук, батьку з мамою взяв по гарній мобільці. Племянникам набрав дрібної електроніки. А от дід Сава майже загнав Миколу в глухий кут.

— Привези мені Біблію. Ох і гарні ж у вас там в Америці Біблії бувають.

«Біблію то й Біблію», — подумав Микола, поклавши слухавку. І хоча старий ніколи не був набожний, та Микола не бачив його понад десять років, а отже, дід Сава міг змінити ставлення під смерть.

Знайти Біблію виявилось не так просто, як гадалося. Спочатку Микола пішов по нью-йоркських храмах. Зайшов у Свято-Миколаївський храм. Не зміг вибрати. Потім у Храм Христа Спасителя на Сімдесят Першій вулиці. Теж очі розбіглися. Хотілося діду подарувати щось так, щоб, як кажуть, до кінця життя. Не просто ж так просив старий Книжку Книжок. Нарешті в Брукліні, у парафії Святої Богородиці, він таки знайшов Біблію, яка сподобалася.

Не велика, однак і не миршава. З гарною шкіряною палітуркою з витиснутим на ній хрестом, прикрашеним камінцями. Не коштовні, звісно, однак усе одно доволі симпатичні. Папір цупкий, дорогий, трохи аж жовтуватий, під старовину. Та найбільше впав в око Миколи шриффт. Такий дід і без окулярів прочитає.

І ось тепер Микола йшов вулицею рідного села до хати діда Сави. Той жив на хутірці біля ставу. І попри вік, так і не схотів перебиратися до родини.

— Я в цій хаті народився, тут і помиратиму, — відказував він на всі пропозиції.

Микола побачив діда здаля. Той стояв біля хвіртки і неначе виглядав Миколу. У старому засмальцьованому кожусі, кашкеті й чоботах, які він носив і взимку, і влітку. Дід саме скручував з газети самокрутку.

— Ну привіт, мараканець, — простягнув дід руку.

— Доброго здоров'я, діду Саво. — Толік зняв блайзер і потис дідову долоню.

— То що? — Дід наслинив самокрутку. — Гарно там, де нас немає? Не до душі Америка?

— Та тягне в Україну, хоч ти плач.

— Так, своя земля то своя земля.

Дід підпалив самокрутку. Навколо поплив запах самосаду.

— А я, діду, привіз вам гостинця. — Микола зняв зі спини наплічник і витяг звідти пакет. — Тримайте свою Біблію.

— Ох ти ж, ану давай. — Дід узяв пакет, витяг з нього паперовий, обв'язаний стрічкою пакунок.

За якусь мить він розв'язав стрічку, і на світ божий з'явилася книжка. Каміння заблищало у вечірніх променях сонця.

— Гарна? — не витримав Микола.

— Та гарна. — Дід вертів красу в руках, не знаючи, куди подіти. З його обличчя Микола бачив: щось не так. Чимось та не вгодив.

— Що не так?

— Ну я навіть не знаю, таку красу жалко якось.

— Тобто жалко?

— Ти розумієш, у нас тут ходили якісь ваші, з Америки, проповіді читали. І роздавали Біблії. Такі маленькі, із тонким папером. Дуже

було зручно в задній кишені носити. І сторінки легко виривалися. То я думав, ти мені теж таку привезеш.

— А нашо сторінки виривати? — струснув головою Микола, якому здалося, що він не розчув останньої фрази діда.

— Ну як нашо виривати? На самокрутки. А оце... — дід крутнув подарунок у руках, — у яку кишеню засунеш? Та й папір цупкий.

Микола нічого не відповів. Він відвів погляд і глянув на село. Хатки білили на тлі зелені в призахідних променях.

«Хоум, світ хоум, — подумалося Миколі. — Нічого тут не змінилося. Геть нічого».

Борги

Іванко встав рано, сходяв у церкву. Потім, як годиться, розговілися з сусідом. Не сильно, однак по три чарчини навіть у поганій хаті п'ють.

Далі Іванко подзвонив матері. Поздоровив, усе по-людськи, як годиться.

А тут уже й обід. Нарізав Іванко паски, шмат сала врізав, яєць аж трійко взяв, вибрав по-хазяйськи ті, що тріснули, доки з церкви ніс. Заліз у буфет, аж гульк — а горілки й нема. Навіть на чарку.

— Шо ти вдієш, треба до Горпини йти, — буркнув Іванко. — На суху яке свято?

Він підвівся, глянув у трюмо і, пригладивши рукою неслухняного чуба, пішов надвір.

Горпина жила на іншому кутку села. Зазвичай він купив би півлітру в сільмагу, однак у свята той не працював.

Хвилини за тридцять Іванко вже стояв біля Горпининоі садиби. Умовно постукавши у вікно, він переминався з ноги на ногу.

— Привіт, Іванку! — Горпина прочинила шибку. — Чого тобі вдома не сидиться?

— Мені б півлітру.

— Ти, Іванку, добрий хлоп, однак у борг я тобі більше не дам. Ти мені вже за дві літри винен. Тож, хоч і Великдень, або гроші, або гуляй.

Горпина хотіла причинити шибку, та Іванко притримав.

— Не поспішай, я розрахуюся. — Іванко витягнув з кишені штанів старенького шкіряного гаманця і, трохи відкривши, тицьнув Горпині.

— Дивись!

— Що там? — Горпина висунулася з вікна, зазираючи в надра гаманця. У наступну мить очі Горпини стали великими, як два блюда. Вона перелякано прикрила губи рукою. — Та невже?

— Так і є, — задоволено пхикнув Іванко. — Візитка Яроша!

Іван Іванович

Іван Іванович не мав обох рук. Тобто руки мав, не мав кистей — відірвало на війні. Рани, звісно, затягнулися, однак усе подальше життя Іван Іванович жив так, з культями.

Уперше я побачив його, коли йшов у школу. Стара школа була поруч з аеродромом. Лише бюст Леніна в актовій залі вказував, що це храм знань, а не стайня, якою ця споруда й була під час німецької окупації.

Іван Іванович був дійсно світлим ликом у цій стайні. Він не мав рук, але в нього було таке серце, якого не мали всі ми разом.

Я, першокласник, побачив його відразу. У піджаку, з культями, він знімав перше вересня на кінокамеру.

Я не буду брехати, що ми товаришували — діти не вміють товаришувати з набагато старшими, та ще й з каліками. Однак я часто спілкувався з ним, питав поради.

Останній раз ми бачилися понад десять років тому. Він уже поганий ходив, однак очі так само світилися жагою життя, як і в той день, коли я побачив його вперше. Іван Іванович пропрацював кіно-, а потім відеооператором усе своє життя. Без обох рук.

Першому знайомству з фото- та відеотехнікою я завдячую йому. У моєму житті не дуже багато траплялося людей із силою волі його рівня.

Я весь час згадую Івана Івановича, коли мені справді страшно або я маю зробити вибір. І все стає на місця. А ще він дуже любив Україну. Я певен, що він, якби був живий, і зараз був би там, де журналісти в найбільшій небезпеці. На лінії вогню.